

Національний університет
«Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

І. Д. Пасічник

«29» березня 2021 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників на навчання для здобуття ступеня **магістра** зі спеціальності **034 «Культурологія»**, освітньо-професійної програми **«Культурологія»**

Острог – 2021

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 034 «Культурологія», освітньо-професійної програми «Культурологія»/ Укладачі д. філософ. н., проф. Зайцев М.О., д. філол. н., проф. Янковська Ж. О., д. філософ. н., доц. Петрушкевич М. С., к. філософ. н., доц. Карповець М. В. - Острог: НаУОА, 2021.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри культурології та філософії (Протокол № 8 від 23 лютого 2021 року)

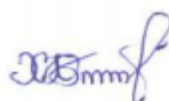
Завідувач кафедри культурології та філософії

Марія ПЕТРУШКЕВИЧ

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 6 від 29 березня 2021 року)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Юлія ХАРЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета фахового вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 034 «Культурологія», освітньо-професійної програми «Культурологія» на основі освітнього ступеня бакалавра/магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста здобутого за цією або іншою спеціальністю щодо вивченні історії і теорії української та світової культури.

Результати фахового вступного випробування використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія»:
https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/receiving_commission/polozhenya_pro_pruymalny_komisiyu

Фахове вступне випробування проводиться у тестовій формі з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle з таких дисциплін як: «Теорія культури», «Історія світової культури» та «Історія та теорія української культури».

III. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра абітурієнти повинні мати базову або повну вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі філософії, антропології, історії та теорії культури. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

В розрізі зазначених вище дисциплін абітурієнт повинен:

«Теорія культури»:

знати:

- визначення основних термінів культурології;
- генезу поняття «культура»;
- зв'язок свідомості та структури сприйняття із розвитком уявлень про культуру та її особливості;
- основні підходи до ключових феноменів культури;

вміти:

- володіти категоріальним апаратом культуролога;

- розуміти основні проблеми галузі дисципліни, що є її складовими частинами;
- творчо використовувати різні методики аналізу явищ і процесів соціокультурної дійсності;
- ефективно працювати з першоджерелами, бібліотечними та іншими фондами;
- знаходити більш раціональні прийоми і методи аналізу, відбору та класифікації.

«Історія світової культури»:

знати:

- складові частини, особливості та соціокультурні підвалини античної культури;
- особливості мистецтва Стародавнього Риму;
- характерні риси Візантійської культури;
- сутність та характерні риси культури Західноєвропейського Середньовіччя;
- основні ідеї епохи Відродження;
- дефініцію, класифікацію та структуру культури Нового часу;
- основні риси культурних змін у XIX – XX ст.

вміти:

- визначати стильову приналежність артефакту конкретній культурній епосі;
- характеризувати основні складники культурної епохи;
- обґрунтовувати смислові зв'язки культурних епох;
- володіти категоріальним апаратом історії культури.

«Історія та теорія української культури»

знати:

- зміст основних понять, що притаманні конкретним періодам розвитку української культури;
- специфіку і особливості розвитку української культури у кожний період;
- виділяти хронологічні та смислові межі культурних епох, стилів, напрямів у цей період побутування української культури.

вміти:

- виділяти основні характерні ознаки, особливості, закономірності виникнення й розвитку української культури у різні періоди її розвитку та побутування;
- володіти та оперувати основними культурологічними категоріями для аналізу культурних процесів;
- систематизувати, здійснювати порівняльний аналіз особливостей культурних напрямів та стилів, з'ясувати специфіку формування світогляду, релігійних уявлень, типу виробництва, розвитку духовної і матеріальної культури;

- раціонально, логічно мислити, формулювати правильно думку, відповідь, підводити підсумки;
- творчо підходити до написання письмових завдань.

IV. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ЯКИЙ ВІНОСИТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ КУЛЬТУРИ»

1. Сутність культури та її структура.
  2. Історія вивчення феномена культури.
  3. Функціоналізм в культурі.
  4. Антропологічні концепції культури.
  5. Гендер і програма дослідження культур.
  6. Поняття архетипу.
  7. Знак і символ в культурі.
  8. Ритуал: своє і чуже в культурі. Структура ритуалу.
  9. Поняття ментальності.
  10. Циклічні концепції культури.
  11. Культура і цивілізація.
  12. Предмет та завдання філософії культури.
  13. Форми матеріальної предметності культури.
  14. Культурні потреби людини.
  15. Форми об'єктивації людського духу.
  16. “Осьовий час” – сутність та характерні риси.
  17. “Неолітична революція” – сутність та роль в соціокультурному просторі.
  18. Поняття міфу. Міф у системі культури.
  19. Гра як феномен культури.
  20. Поняття свята.
  21. Ідеологічний зміст Реформації.
  22. Засади епохи Просвітництва.
  23. Я – Ти як наріжна тема філософської антропології.
  24. Час в смисловому колі культури.
  25. Людська духовність та її виміри.
  26. Проблема “подвійної” народжуваності людини. Людина як тілесно – душевна істота.
  27. Сутність поняття соціокультурного розвитку людства.
  28. Теорія історичних типів М. Данилевського.
  29. Перспективи західної цивілізації (за А. Тойнбі та О. Шпенглером).
  30. Концепція “зіткнення” С. Хантінгтона.
  31. Основні напрямки дослідження культури в культурології.
  32. Текст в системі культури. Проблема тексту в творчості Р. Барта.
- Культура як текст.
33. Поняття утопії. Типологія утопій.
  34. Проблема тілесності в культурі. Тілесні канони і культура.

35. Роль оберненої поведінки в культурі.
36. Естетика: сутність та структура. Естетичне відношення як тип людського світовідношення.
37. Мистецтво та філософія: проблеми взаємодії.
38. Поліфункціональність мистецтва.
39. Основні риси сучасного мистецтва.
40. Проблема свободи творчості в мистецтві.
41. Специфіка філософського осмислення культури.
42. Культура як сфера самореалізації людини.
43. Людина як творець культури. Людина як продукт культури.
44. Культура як аксіосфера.
45. Культура як семіосфера.
46. Масова й елітарна культура.
47. Проблема культурних універсалій.
48. Метафізичні виміри людського буття.
49. Діалектика Я та Іншого.
50. Відкритість та незавершеність як сутнісні характеристики людини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Культурологія. – Львів, 2003.
2. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія. –Харків, 2002.
3. Лосєв І.В. Історія і теорія світової культури. – К., 1992.
4. Горський В.С. Історія української філософії. - К., 1996.
5. Лук'янець В.С., Соболев О.М. Філософський постмодерн. – К., 1998, с. 30-45.
6. Морен Е. Утраченна парадигма: природа человека. – К., 1995.
7. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини. – К., 1995, с. 202-217.
8. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. – К.: Астролябія, 2018. – 608 с.
9. Мосс М. Техники тела // Человек. – 1993, №3.
10. Хьойзінга Й. Homo ludens. – К., 1994.
11. Мангайм К. Ідеологія та утопія. – К.: Дух і літера, 2008. – 370 с.
12. Дюркгайм Е. Самогубство: Соціологічне дослідження. – К.: Основи, 1998. – 519 с.
13. Арьєс Ф. Человек перед лицом смерти. – М., 1992.
14. Бергсон А. Сміх. – К., 1994.
15. Фромм Е. Втеча від свободи. – К., 2018. – 288 с.
16. Бахтин М.М. Франсуа Рабле и народная смеховая культура средневековья и Ренессанса. – М., 1990.
17. Тибетська книга мертвих. – К.: Арій, 2015. – 192 с.
18. Мемфорд Л. Міф про машину // Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія. – К., 1996.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ»

1. Соціокультурні підвалини давньогрецької культури.
2. Естетика прекрасного та потворного в античності.
3. Гармонія як світоглядний і формотворчий принцип античної культури.
4. Антропоцентризм античної культури.
5. Значення міфу в античній культурі.
6. Своєрідність гомерівського епосу.
7. Поліс як мікрокосмос античності.
8. Агоністика як конструктивний принцип давньогрецької полісної культури.
9. Естетичні особливості давньогрецького храму.
10. Еволюція античної скульптури.
11. Принцип Pax Romana в Стародавньому Римі.
12. Структура давньоримського суспільства.
13. Архітектура Давнього Риму.
14. Римський скульптурний портрет.
15. Криза й занепад античної культури.
16. Характерні риси Візантійської культури.
17. Теоретичні основи іконошанування.
18. Сутність та характерні риси Середньовічного світобачення.
19. Культура Раннього Середньовіччя.
20. Середньовічні університети: виникнення та організація.
21. Особливості культурного життя Зрілого Середньовіччя.
22. Виникнення і розвиток схоластики.
23. Філософські погляди Аврелія Августина.
24. Рицарська культура.
25. Соціокультурні витоки культури Відродження.
26. Основні культурологічні теорії Відродження.
27. Гуманістичні ідеали Відродження.
28. Навігація та географія у Відродженні.
29. Мистецтво італійського Відродження.
30. Ренесанс у Нідерландах.
31. Особливості німецького Відродження.
32. Основні прояви Ренесансу у Франції.
33. Англійське Відродження.
34. Дефініція, класифікація та структура культури Нового часу.
35. Значення науки та розуму в культурі Нового часу.
36. Культурні особливості бароко.
37. Феномен Просвітництва.
38. Рококо як феномен культури.
39. Суть класицизму та неокласицизму.
40. Романтизм у культурі Нового часу.
41. Основні риси та прояви авангардизму.

42. Індустріальна революція.
43. Культурна експансія та колонізація в Новий час.
44. Поява капіталізму в Модерні.
45. Урбанізація у культурі Нового часу.
46. Індивідуалізм у контексті Нового часу.
47. Політичні процеси та ідеології в Новий час.
48. Основні тенденції культури повсякдення в Новий час.
49. Пізній Модерн.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія. –Харків, 2002.
2. Балух В. Історія античної цивілізації. В 3-х томах. Т 1. Стародавня Греція. – К.: Наші книги, 2016.
3. Балух В., Коцур В. Культура античності. – К.: Наші книги, 2016.
4. Коцур В., Балух В. Культура ранньомодерної Європи. Фоліо, 2017.
5. Берд М. SPQR. Історія Давнього Риму. Форс, 2019.
6. Історія європейської цивілізації. Греція. (за ред. У. Еко). Харків: Фоліо, 2019.
7. Історія європейської цивілізації. Рим. (за ред. У. Еко). Харків: Фоліо, 2015.
8. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка. (за ред. У. Еко). Харків: Фоліо, 2020.
9. Кудрявцев (под ред.). Искусство и культура Европы эпохи Возрождения и раннего Нового времени. Центр гуманитарных инициатив, 2016.
10. Чемберлин Э. Эпоха Возрождения. Быт, религия, культура. Центрполиграф, 2006.
11. Левчук Л. Т. (за ред). Історія світової культури. К.: Центр учбової літератури, 2010.
12. Лоський К. Нарис римської історії. К.: Центр навчальної літератури, 2020.
13. Чумаченко Б. М. Вступ до культурології античності. Стародавня Греція. К.: ВД КМА. 2003.
14. Кун М. Легенди та міфи Стародавньої Греції. К.: Андронум, 2020.
15. Полікарпов В. Лекції з історії світової культури. – Харків, 1995.
16. Бычков В.В. Малая история Византийской эстетики. – К., 1991.
17. Винокур І., Трубочанінов С. Давня і середньовічна історія України.- К.: “Глобус”, 1996.
18. Лозинский С. Г. Роковая книга Средневековья / Шпренгер Я., Инститорис Г. Молот ведьм. – СПб.: Амфора, 2008. – С. 5 – 42.
19. Пастуро М. Символическая история европейского средневековья. – СПб., 2012. – 448 с.
20. Гуревич А. Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. – М., 1990. – 448 с.
21. Кондзьолка В. Історія середньовічної філософії: Навчальний посібник. – Львів, 2001

22. Хейзинга Й. Осень Средневековья: Соч. в 3-х т.т. Т.1. – М.: Издательская группа “Прогресс” – “Культура”, 1995. – 416 с.
23. Лінч Дж. Середньовічна церква. - Київ: Основи, 1994. - 492 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

1. Культура первісно-общинного суспільства.
2. Світоглядні уявлення українців. Пантеїзм вірувань.
3. Поняття про «вищу» та «нижчу» міфологію.
4. Різні типи давніх поховань на території України.
5. Культ предків у народній обрядовості українців.
6. Самобутність культури, міфологія та мистецтво східних слов'ян.
7. Київська Русь – якісно новий етап у розвитку слов'янської культури.
8. Розвиток літератури в період Київської Русі.
9. Розвиток архітектури та мистецтва в період Київської Русі.
10. Культура Галицько-Волинського князівства.
11. Розвиток української культури в XV – XVI ст.
12. Мозаїка як вид монументального мистецтва.
13. Українська культура XVII ст.
14. Внесок Києво-Могилянської академії в розвиток української культури.
15. Роль козацтва в розвитку української культури.
16. Розвиток української культури у XVIII ст.
17. Філософія Григорія Сковороди.
18. Українська культура першої половини XIX ст.
19. Роль Т. Г. Шевченка у розвитку української культури.
20. Національно-культурне відродження в Україні на межі XIX – XX ст.
21. Українська культура у роки боротьби за державну незалежність (1917-1920).
22. Мистецькі об'єднання в Україні 20-30-х років XX ст. («Розстріляне відродження»).
23. «Шістдесятники» та їхній внесок у розвиток культури.
24. Елітарна культура і масова культура, специфіка проявів на теренах України.
25. Україна за часів Другої світової війни та в часи відбудови.
26. Кіномистецтво радянської України.
27. Український авангард і європейська художня культура кінця XIX – початку XX ст.
28. Модерністські напрями в українському театрі. Лесь Курбас.
29. Дефініція термінів «етнографія», «етнологія», «українознавство», «народознавство». Перші зацікавлення етнографічними знаннями.
30. Проблема походження українського народу: дискусії й теорії.
31. Історико-етнографічні регіони України.

32. Традиційні общини (громади) як органи врегулювання моральних відносин засобами звичаєвого права.
33. Українська державна символіка: прапори, гімн – дискусії навколо тексту.
34. Поняття «етнос», «народ» і «нація»: сутність, відмінності.
35. Етнічна архетипність в порівнянні з етнічною ментальністю.
36. Етнічні меншини України: передумови самозбереження та розвитку самобутності.
37. Класицизм як основний стиль мистецьких шкіл України I пол. XIX ст.
38. Представники української національної школи пейзажного живопису та характерні риси їх творчості.
39. Основні тенденції в українському мистецтві кін. XIX – поч. XX ст.
40. Основні тенденції розвитку у XX ст. українського ікономалювання в еміграції.
41. Народні течії у мистецтві ікони.
42. Характеристика творів українських митців періоду «тоталітарного мистецтва» (1930-1980).
43. Шляхи сецесії в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Брайчевський Ю.М. Утвердження християнства на Русі. – К., 1988.
2. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. - К., 1992.
3. Винокур І., Трубчанінов С. Давня і середньовічна історія України.- К.: “Глобус”, 1996.
4. Висоцький С.О. Світські фрески Софійського собору у Києві. – К., 1989.
5. Горський В.С. Історія української філософії. - К., 1996.
6. Горський В.С. Нариси з історії філософської думки Київської Русі. – К., 1993.
7. Єфремов С. Історія українського письменства. - К., 1995.
8. Задорожна С., Бернадська Н. Українська література. Запитання і відповіді. – К.: Феміна, 1996.
9. Залізник С. Походження українського народу. - К., 1995.
10. Замалеєв О.Ф. Філософська думка в середньовічній Русі. - Львів, 1987.
11. Іванченко Р. Київська Русь: початки української держави. – К., 1995.
12. Історія української культури. / Під. ред. І. Крип’якевича. - Нью-Йорк. 1990; Київ, 1994.
13. Костомаров М.І. Слов’янська міфологія. - К.: Либідь, 1994.
14. Крип’якевич І.П. Історія України. - Львів: Світ, 1990.
15. Лозко Г. Українське народознавство. - К., 1995.
16. Макарчук С.А. Український етнос (виникнення та історичний розвиток). К., 1992.

17. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. – К., 1992.
18. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства. - К., 1996.
19. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. – К., 1992.
20. Павленко Ю.В. Передісторія давніх русів у світовому контексті. – К., 1994.
21. Плачинда С. Словник давньоруської міфології. – К., 1993.
22. Седов В.В. Духовна культура давніх суспільств на території України. – К., 1990.
23. Степовик Д. Історія української ікони.- К.: Либідь, 1996.
24. Таланчук М. Українознавство. - К., 1998.
25. Толочко П.П. Київська Русь. - К.: Абрис, 1996.
26. Толочко П.П. Літописи Київської Русі. - К., 1994.
27. Українська культура. Лекції за ред. Д. Антоновича. - К., 1993.
28. Українська минувшина. Ілюстрований етнографічний довідник. – К., 1993.
29. Чижевський Д. Історія української літератури. - Тернопіль, 1994.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Фахове вступне випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня магістр на основі ступеня бакалавра (ОКР спеціаліста, ступеня магістра) проводиться у тестовій формі з використанням комп'ютерної техніки та системи Moodle.

Бал фахового вступного випробування визначається як сума балів, одержаних за вирішення 60 тестових завдань. Правильна відповідь за одне тестове завдання оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів.

Загальна оцінка за виконання завдань фахового вступного випробування виставляється системою Moodle за 12-бальною шкалою за заданою формулою, після чого автоматично переводиться у 200-бальну шкалу відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Переведення бала за виконання завдань фахового вступного випробування, обробованого за 12-бальною шкалою, в шкалу 100-200 балів

1	100	4	120	8	160
1,1	100	4,1	121	8,1	161
1,2	100	4,2	122	8,2	162
1,3	100	4,3	123	8,3	163
1,4	100	4,4	124	8,4	164
1,5	100	4,5	125	8,5	165
1,6	100	4,6	126	8,6	166
1,7	100	4,7	127	8,7	167
1,8	100	4,8	128	8,8	168
1,9	100	4,9	129	8,9	169

2	100
2,1	101
2,2	102
2,3	103
2,4	104
2,5	105
2,6	106
2,7	107
2,8	108
2,9	109
3	110
3,1	111
3,2	112
3,3	113
3,4	114
3,5	115
3,6	116
3,7	117
3,8	118
3,9	119

5	130
5,1	131
5,2	132
5,3	133
5,4	134
5,5	135
5,6	136
5,7	137
5,8	138
5,9	139
6	140
6,1	141
6,2	142
6,3	143
6,4	144
6,5	145
6,6	146
6,7	147
6,8	148
6,9	149
7	150
7,1	151
7,2	152
7,3	153
7,4	154
7,5	155
7,6	156
7,7	157
7,8	158
7,9	159

9	170
9,1	171
9,2	172
9,3	173
9,4	174
9,5	175
9,6	176
9,7	177
9,8	178
9,9	179
10	180
10,1	181
10,2	182
10,3	183
10,4	184
10,5	185
10,6	186
10,7	187
10,8	188
10,9	189
11	190
11,1	191
11,2	192
11,3	193
11,4	194
11,5	195
11,6	196
11,7	197
11,8	198
11,9	199
12	200

Вступник допускається до участі у конкурсі, якщо оцінка за виконання завдань фахового вступного випробування складає 100 балів і більше за 200-бальною шкалою оцінювання.

Якщо результат складання фахового вступного випробування вступника становить менше 100 балів, то він не допускається до участі у конкурсному відборі.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен абітурієнт під час складання фахового вступного випробування повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших абітурієнтів, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;

- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації з абітурієнтами, здобувачами вищої освіти, викладачами та співробітниками НаУОА;
- не використовувати телефон або гаджети під час проведення фахового вступного випробування;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.